

Sygn. akt I ACa 15/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Anna Cesarz (spr.)

Sędziowie: SA Joanna Walentkiewicz – Witkowska

SO del. Iwona Jamróz - Zdziubany

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **G. L.**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł.**

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 30 października 2014 r. sygn. akt II C 377/14

1. oddała apelację;
2. nie obciąża powódki kosztami postępowania apelacyjnego;
3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz radcy prawnego P. Z. prowadzącego Kancelarię Adwokacką w Ł. kwotę 166,05 (sto sześćdziesiąt sześć i 5/100 gr) złotych brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 15/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 grudnia 2013r. powódka G. L. wniosła o uchylenie w całości uchwały Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...)/2013 z dnia 22 października 2013r. w przedmiocie wykluczenia powódki z grona członków tej Spółdzielni.

Wyrokiem z dnia 30 października 2014r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo, nie obciążył powódki obowiązkiem zwrotu na rzecz strony pozwanej kosztów procesu i orzekł o wynagrodzeniu dla pełnomocnika ustanowionego z urzędu dla powódki.

Od wyroku Sądu Okręgowego powódka wniosła apelację, zaskarżając orzeczenie w całości, zarzucając:

- I. naruszenie przepisów prawa procesowego, a w szczególności:

1. naruszenie art. 217 §1 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 248 k.p.c. poprzez pominięcie wyjaśnienia i ustalenia istotnych dla sprawy okoliczności poprzez oddalenie wniosku powódki o zobowiązanie strony pozwanej do złożenia dokumentów zawierających dane adresowe świadków wnioskowanych przez powódkę,
2. niezastosowanie art. 232 zd. 2 k.p.c. i niedopuszczenie dowodu z urzędu, celem ustalenia czy przedstawione przez pozwaną Spółdzielnię zwrotne poświadczenie odbioru pisma, noszące datę 7 października 2013r. nie dotyczyło odbioru zawiadomienia o terminie posiedzenia wyznaczonego na 22 października 2013r., w sytuacji, gdy zachodziły ku temu podstawy,
3. art.328 §2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, tj. niewskazanie faktów, które sąd uznał za udowodnione, na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności:

1. art. 24 §8 ustawy z dnia 16 września 1882r. Prawo spółdzielcze w związku z §22 ust.2 statutu Spółdzielni poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, iż fakt uchybienia terminowi, w którym pozwana winna zawiadomić powódkę o terminie posiedzenia w przedmiocie wykluczenia powódki ze Spółdzielni, nie miał wpływu na możliwość obrony przez powódkę jej praw i przyjęcie, że stawiennictwo na posiedzenie i otrzymanie możliwości swobodnego wypowiedzenia się, nie skutkowało pozbawieniem możliwości obrony swoich praw.

Nadto powódka wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw rachunkowości na okoliczność wysokości zadłużenia powódki, prawidłowości obliczeń zadłużenia dokonanych przez stronę pozwaną.

Powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Pełnomocnik powódki wniósł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, które nie zostały pokryte ani w całości, ani w części.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia i ocenę dowodów Sądu Okręgowego przyjmując je za własne. Uzasadnienie orzeczenia sądu drugiej instancji, chociaż nie musi zawierać wszystkich elementów przewidzianych dla uzasadnienia orzeczenia merytorycznego sądu pierwszej instancji, powinno mieć ustaloną podstawę faktyczną rozstrzygnięcia. Przyjmuje się jednak, że gdy sąd odwoławczy uznaje ustalenia faktyczne i oceny prawne sądu pierwszej instancji za trafne, wywiązanie się z przewidzianego w art. 328 § 2 k.p.c. obowiązku wskazania w uzasadnieniu orzeczenia podstaw rozstrzygnięcia może nastąpić przez oświadczenie o akceptacji ustaleń faktycznych, a nawet ocen prawnych sądu pierwszej instancji (tak SN w wyroku z 5.03.2015r., V CSK 270/14, LEX nr 1682218, też SN w wyroku z 11.09.2014r., II PK 284/13, LEX nr 1590288).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Nie można podzielić zarzutu naruszenia art.328 §2 k.p.c.

Z natury rzeczy sposób sporządzenia uzasadnienia orzeczenia nie ma wpływu na wynik sprawy, ponieważ uzasadnienie wyraża jedynie motywy wcześniej podjętego rozstrzygnięcia. Z tego względu zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może znaleźć zastosowanie w tych wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia (tak SA w Łodzi w wyroku z 30.10.2014r., I ACa 503/14, LEX nr 1544883, też SO w Krakowie w orzecz. z 28.11.2014r., II Cz 3192/14, LEX nr 1569129).

Nie ma racji apelująca, że w uzasadnieniu Sądu Okręgowego brak jest wskazań co do faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Zarzut ten jest gołosłowny i nie odnosi się do materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Sąd Okręgowy poczynił szczegółowe ustalenia, wskazując konkretne dowody, stanowiące podstawę tych ustaleń, a

także wyczerpująco uzasadnił dlaczego oddalił wnioski dowodowe powódki. Nie wynika z uzasadnienia apelacji jakim konkretnie dowodom Sąd miałby odmówić wiarygodności i mocy dowodowej.

Nie doszło do naruszenia art.217 k.p.c. w związku z art.227 k.p.c. w związku z art.248 k.p.c.

Przede wszystkim Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że wniosek dowodowy powódki o zobowiązanie strony pozwanej do złożenia dokumentów zawierających dane adresowe świadków wnioskowanych przez powódkę w trybie art.248 §1 k.p.c. nie mieści się w dyspozycji tego przepisu, który stanowi o obowiązku przedłożenia dokumentu stanowiącego dowód istotny dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Po pierwsze informacja zawierająca dane adresowe świadków nie stanowi dokumentu w rozumieniu art.244 czy 245 k.p.c. Dokument w rozumieniu art. 248 §1 k.p.c. musi dotyczyć okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a nie mieścić w sobie jedynie dane świadków, którzy mieli by być dopiero przesłuchani w sprawie.

Po drugie, obowiązek przedstawienia dokumentu na zarządzenie sądu w trybie art. 248 k.p.c. uzależniony jest od decyzji sądu obejmuje też każdego, u kogo określony dokument się znajduje (tak SN w wyroku z 20.01.2010r., III CSK 119/09, LEX nr 852564).

Sąd Okręgowy miał więc prawo nie uwzględnić wniosku powódki złożonego w trybie art.248 §1 k.p.c. o zobowiązanie strony pozwanej do złożenia informacji dotyczącej danych adresowych świadków, których powódka zgłaszała jako dowód w sprawie.

Sąd Okręgowy prawidłowo uzasadnił oddalenie wniosku dowodowego powódki o przesłuchanie w charakterze świadków piętnastu członków Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej na okoliczności przebiegu posiedzenia Rady w dniu 22 października 2013r., przyczyn wykluczenia powódki ze Spółdzielni, wcześniejszych prób jej wykluczenia, liczby osób wykluczonych ze Spółdzielni z powodu niepłacenia czynszu – czyli okoliczności wskazanych przez powódkę w piśmie procesowym z dnia 18 czerwca 2014r. - gdyż kwestie te zostały w wystarczający sposób wyjaśnione poprzez złożenie dokumentów, w szczególności w postaci protokołu z posiedzenia Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni z dnia 22 października 2013r., jak również zeznaniami samej powódki, część okoliczności nie była zaś istotna dla rozstrzygnięcia sprawy.

Nie jest trafny zarzut naruszenia art.232 zd. drugie k.p.c. poprzez niedopuszczenie przez Sąd dowodu z urzędu, celem ustalenia, czy przedstawione przez pozwaną Spółdzielnię zwrotne poświadczenie odbioru pisma z 7 października 2013r. nie dotyczyło odbioru przez powódkę zawiadomienia o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej Spółdzielni wyznaczonego na 22 października 2013r.

Nieuprawniona jest teza, że to sąd ma wyprzedzać stanowiska stron i z urzędu prowadzić postępowanie dowodowe. Stałoby to w sprzeczności z zasadą kontrydiktoryjności procesu (tak SN w wyroku z 12.03.2015r., II PK 114/14, LEX nr 1678071).

Artykuł 232 k.p.c. dopuszcza działanie sądu z urzędu, lecz jedynie w wyjątkowych wypadkach, np. gdy strona jest nieporadna (tak SA w Warszawie w wyroku z 21.01.2015r., I ACa 1068/14, LEX nr 1649325).

Zgodnie z art. 232 k.p.c. sąd może dopuścić dowód nie wskazany przez stronę. Z uprawnienia tego sąd powinien korzystać jedynie w wyjątkowych przypadkach z uwagi na zasadę równego traktowania stron. Z tego powodu zarzut naruszenia art. 232 k.p.c. może zostać uwzględniony w szczególnie uzasadnionych przypadkach nieskorzystania przez sąd z tego uprawnienia (tak SN w wyroku z 21.01.2014r., II PK 61/14, LEX nr 1642877).

W tym przypadku powódka działała przy pomocy profesjonalnego pełnomocnika, nie było więc podstaw ani potrzeby dopuszczania przez Sąd dowodów z urzędu.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, zaś z art. 3 k.p.c. wynika między innymi, że to strony obowiązane są przedstawiać dowody. Zatem nie było rzeczą

Sądu zarządzanie dochodzeń w zakresie uzupełniania lub wyjaśniania twierdzeń powódki oraz wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie.

Sąd Okręgowy trafnie zatem przyjął, że powódka nie zdołała wykazać, że przedstawione przez pozwaną Spółdzielnię zwrotne poświadczenie odbioru pisma, noszące datę 7 października 2013r., nie dotyczyło odbioru przez powódkę zawiadomienia o terminie posiedzenia wyznaczonego na 22 października 2013r.

Niezależnie od powyższego, Sąd Okręgowy właściwie rozważył hipotetyczną sytuację, w której zawiadomienie o posiedzeniu Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni zostałoby doręczone powódce z naruszeniem zapisu § 22 ust.2 statutu, przewidującego wymóg zawiadomienia o posiedzeniu z co najmniej 7-dniowym wyprzedzeniem i słusnie uznał, że taki fakt nie miałby wpływu na możliwość obrony przez powódkę jej interesów, ponieważ stawiała się ona na posiedzenie i miała tam możliwość swobodnego wypowiedzenia się. Zatem ewentualne uchybienie proceduralne spółdzielni nie skutkowało pozbawieniem powódki możliwości zakwestionowania przez nią przyczyn wykluczenia jej z grona członków Spółdzielni. Tym samym nie można przyjąć, że doszło do naruszenia art.24 §8 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze, w związku z §22 ust.2 statutu Spółdzielni. Ten zarzut apelacyjny nie został zresztą w żaden sposób uargumentowany w apelacji, oprócz ogólnikowego stwierdzenia, że fakt obecności i możliwość wypowiedzania się przez powódkę na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 22 października 2013r., nie jest równoznaczny ze spełnieniem przez Spółdzielnię obowiązku proceduralnego wynikającego ze statutu i nie stanowi możliwości obrony przez powódkę jej interesów. Jednocześnie powódka nie wskazała w jaki inny sposób, w pełniejszym zakresie mogłaby bronić swoich interesów i jaki wpływ na to miałyby wcześniejsze zawiadomienie jej o terminie posiedzenia, na którym była obecna, przy założeniu, że doszło do uchybienia 7-dniowemu terminowi przewidzianemu w statucie.

Powódka nie podniosła żadnego zarzutu dotyczącego zasadności wykluczenia jej z grona członków pozwanej spółdzielni z powodu zalegania przez nią z opłatami czynszowymi. W apelacji został co prawda sformułowany wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw rachunkowości na okoliczność zadłużenia powódki i prawidłowości obliczeń zadłużenia dokonanych przez pozwaną Spółdzielnię, ale w istocie powódka nie kwestionowała faktu istnienia zaległości w opłatach z jej strony na rzecz Spółdzielni, ale kwestionowała wysokość tych zaległości, przy czym nie podała własnego, choćby orientacyjnego wyliczenia. Poza tym konkretna wysokość zadłużenia o tyle nie ma zasadniczego znaczenia dla możliwości wykluczenia członka ze Spółdzielni, iż zgodnie z §19 ust.2 pkt.3 statutu wykluczenie może nastąpić w szczególności, gdy członek uporczywie uchylił się od wykonywania istotnych zobowiązań wobec spółdzielni, a szczególności zalega z opłatami związanymi z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na jego lokal, utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni, pokrywaniem zobowiązań Spółdzielni z innych tytułów.

Z protokołu z posiedzenia Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni wynikało zaś, że powódka zalega z opłatami za używanie lokalu mieszkalnego za okres 17 miesięcy. Tego ustalenia powódka nie zakwestionowała. Poza tym kwestia dokładnej wysokości zadłużenia powódki wobec Spółdzielni stanowi przedmiot odrębnego postępowania sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieście w Łodzi, w sprawie oznaczonej sygnaturą XVIII 2703/14 i w tym postępowaniu miały być rozpatrywane zarzuty powódki dotyczące wysokości jej zadłużenia.

Sąd Okręgowy trafnie też przyjął, że niedoręczenie powódce statutu Spółdzielni nie pozbawiło powódki możliwości obrony jej praw, sama powódka takiego wpływu nie sprecyzowała i nie wykazała.

Nie było zatem podstaw do przyjęcia, że istnieją przesłanki do uchylenia zaskarżonej przez powódkę uchwały o wykluczeniu jej z pozwanej spółdzielni.

Apelacja podlegała zatem oddaleniu na podstawie art.385 k.p.c.

Biorąc pod uwagę trudną sytuację materialną powódki – jej niskie dochody, konieczność spłaty zadłużenia wobec Spółdzielni i w perspektywie – konieczność zmiany mieszkania, Sąd Apelacyjny w oparciu o art.102 k.p.c. w związku z art.391 §1 k.p.c. nie obciążył powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

O kosztach pełnomocnika ustanowionego dla powódki z urzędu orzeczono na podstawie §15 i §16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r., poz.490).